

Onderzoek naar gebieden in Leudal waar geurnormverhoging eventueel mogelijk is

Inleiding

Op 14 februari 2017 heeft de gemeenteraad besloten de Verordening geurhinder en veehouderij 2017 gemeente Leudal vast te stellen. Daarnaast heeft zij als aanvullend besluitpunt het volgende aan het college van burgemeester en wethouders opgedragen:

Via het ruimtelijk spoor en milieuspoor vóór 26 september 2017 of zoveel eerder als mogelijk is met voorstellen naar de raad te komen waar op het grondgebied van Leudal nog gebieden c.q. bestaande locaties aanwijsbaar zijn waar overschrijding van de norm van 10 OU/m³ tot max. 14 OU/m³ aanvaardbaar is.

Door de nieuwe verordening geurhinder en veehouderij is de voorgrondnorm in het buitengebied gewijzigd van maximaal 14 OU/m³ in maximaal 10 OU/m³. De voorgrondbelasting is van belang voor het bepalen van de verwachte hinder, omdat uit onderzoek is gebleken dat de geurhinder als gevolg van de geurbelasting van één veehouderij anders is dan als gevolg van de totale geurbelasting van meerdere veehouderijen, de achtergrondbelasting.

Gebruikte methodiek

Om inzichtelijk te maken of er gebieden/locaties zijn waar overschrijding van de norm 10 OU/m³ mogelijk is, zijn voor het grondgebied van Leudal eerst de harde beschermingszones en beperkingen in beeld gebracht. Het heeft namelijk geen zin gebieden te beschouwen waarvan achteraf blijkt dat oprichting/uitbreiding van een veehouderij volgens overige wet- en regelgeving al niet mogelijk is.

Beperkingen:

1. Het Reparatie en veegbestemmingsplan Buitengebied Leudal 2016. Nieuwvestiging van een veehouderij is niet mogelijk;
2. Het stroomvoerend en waterbergend gebied van de Maas inclusief het retentiegebied Horn. Hierin mag niet of slechts onder zeer strikte voorwaarden worden gebouwd;
3. Extensiveringsgebied zoals aangegeven in het vigerend bestemmingsplan. Hierin is nieuwvestiging van IV-bedrijven uitgesloten en zijn uitbreidingen van bestaande bedrijven gebonden aan strenge regelgeving;
4. De waardevolle natuurgebieden: goudgroene natuurzone en/of natuurbestemming zoals aangegeven in het vigerend bestemmingsplan. Deze 'parels' van de Limburgse natuur krijgen in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) de hoogste prioriteit. Daarom mag in deze gebieden niet gebouwd worden.

Beschermingszones/afstanden

1. Momentele overbelaste geurgevoelige objecten (ggo) m.b.t. de achtergrondbelasting geur. Op basis van de normering voor overbelaste situaties uit de Verordening geurhinder en veehouderij (meer dan 20 OU/m³ voor buitengebied en 10 OU/m³ voor kernen) zijn de overbelaste ggo's in beeld gebracht. Rondom deze ggo's is een beschermingsafstand van 200 m aangehouden. Deze afstand is bepaald op basis van deskundigheid en ervaring (bij een afstand van bijvoorbeeld 500 m worden onnodig veel veehouderijen beperkt en heeft de veehouderij vaak geen significante bijdrage aan de overbelasting).
2. 50 m tot woningen (ook van een andere veehouderij) en woonlinten. Dit is de vaste afstand voor het buitengebied die zijn grondslag vindt in de Wet geurhinder en veehouderij;
3. 250 m tot Natura 2000 gebieden (Leudal) en zeer kwetsbare gebieden. Veehouderijen kunnen vanwege de ammoniakemissie worden beperkt in hun uitbreidingsmogelijkheden vanwege hun ligging ten opzichte van Natura 2000 – gebieden. In veel gebieden is de hoeveelheid ammoniak in de bodem zo groot dat toevoeging van ammoniak ten gevolge van één of meer nieuwe projecten al snel leidt tot negatieve gevolgen voor de Natura - 2000 gebieden. Daarnaast is met de Wet ammoniak en veehouderij, ter bescherming van verzuring gevoelige natuur, een aanvullend zoneringsbeleid gevoerd. Binnen zeer kwetsbare gebieden en in een zone van 250 meter daaromheen gelden in aanvulling op de generieke eisen de volgende maatregelen:
 - a. vestiging van nieuwe intensieve veehouderijen is niet mogelijk
 - b. bestaande veehouderijen hebben beperkte uitbreidingsmogelijkheden;

4. Zone van 500 meter om kernen en grote recreatievoorzieningen en zorgcomplexen. Vanuit de huidige geurverordening zijn al kernrandzones (200 m rondom kernen) ingevoerd die een overgangsgebied vormen tussen de kernen en het buitengebied. Het is gewenst, met het oog op de toekomst, nieuwe geurhinder te voorkomen en dus geen risico te lopen dat als gevolg van toekomstige uitbreidingen of omschakelingen nieuwe knelpunten zullen ontstaan. Geur kan verschillende gezondheidseffecten veroorzaken: (ernstige) hinder, verstoring van gedrag en activiteiten en stress-gerelateerde somatische gezondheidsklachten. Het is echter niet eenvoudig te zeggen hoeveel geurhinder gezondheidskundig gezien aanvaardbaar is. Dit is een afweging waarbij ook andere (gezondheids)aspecten betrokken moeten worden. De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant heeft in het kader van het VGO- en het Endotoxinen-onderzoek in 2016 een notitie opgesteld: Handelingsperspectieven veehouderij en volksgezondheid. Dit is een leidraad die bij vergunningverlening toegepast kan worden. De bezorgdheid voor omwonenden over hun gezondheid is reëel genoeg om uit voorzorg te handelen en omgevingsbewust met vergunningaanvragen om te gaan. In deze leidraad wordt de endotoxine blootstelling gerelateerd aan de fijnstof-emissie (bronsterkte). Dit resulteert in een afstandsgrafiek waarin de relatie tussen de hoeveelheid fijnstof en aan te houden afstand wordt weergegeven om te voldoen aan de advieswaarde van de Gezondheidsraad van 30 EU/m³. Op basis van deze afstandsgrafiek blijkt dat 500 meter voor het merendeel van de bedrijven een veilige afstand is voor wat betreft de blootstelling aan endotoxinen. Ontwikkeling van bedrijven op kortere afstand dan 500 meter van kernen en grote recreatievoorzieningen zorgcomplexen is gelet op het aspect gezondheid voor omwonenden niet gewenst.

Na het doorvoeren van de beperkingen en beschermingszones/afstanden blijven 3 kleine deelgebieden over, waarbinnen zich reeds bestaande veehouderijen bevinden (oprichting van een veehouderij is immers niet toegestaan):

1. Nabij Staldijk 2 te Heibloem
2. Nabij Hollander 5 te Heythuysen
3. Nabij Isidoorstraat 23a te Haler

Deze kleine gebieden zijn terug te vinden in het kaartmateriaal van de bijlage.

Afweging

Als belangrijke randvoorwaarde geldt dat een acceptabel woon- en leefklimaat voor de verschillende functies in het buitengebied gewaarborgd moet zijn. Door gebieden aan te wijzen waar een overschrijding van de norm 10 mogelijk is, wordt het mogelijk dat in bepaalde gebieden het woon- en leefklimaat verslechtert door toename van de geurbelasting. Afwijkingen van de standaardnorm van 10 moeten volgens de Wet geurhinder en veehouderij zijn gebaseerd op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in een gebied, niet op de groeimogelijkheden van individuele bedrijven. Deze basis op grond van ruimtelijke ontwikkelingen is binnen het grondgebied van Leudal niet aanwezig. Bovendien ontbreken landbouwontwikkelingsgebieden in Leudal. De gebieden die overblijven wijken qua aard niet af van de rest van het buitengebied van Leudal.

Verder geldt voor dit voorstel hetzelfde als bij de besluitvorming over de geurverordening:

- De norm 14 in combinatie met de aanwezige ontwikkelingsruimte op de bouwblokken biedt uitbreidingsmogelijkheden. Met name de mogelijkheid uit het bestemmingsplan buitengebied tot maximale uitbreiding van agrarische bouwblokken naar 2,5 hectare, na een planologische procedure, is van belang. Dit kan leiden tot een wezenlijke verslechtering van het woon- en leefklimaat als de beschikbare ruimte ook daadwerkelijk wordt benut.
- Bij een norm van 14 resulteert de individuele geurbelasting in een hinderpercentage van 25% en een tamelijk slecht woon- en leefklimaat, dus een kwart van de mensen die deze geurbelasting ervaart, geeft aan last te hebben van geur. Bij een norm van 10 OU/m³ is het hinderpercentage 20%, dus een vijfde deel van het aantal mensen. In het buitengebied komen meerdere functies samen (wonen, werken, recreatie, veehouderij). Voor andere functies dan de veehouderij is een geurnorm (voorgrondbelasting) van 14 OU/m³ te hoog gelet op het bijbehorende hinderpercentage van 25% welke overeenkomt met een slecht woon- en leefklimaat. Een voorgrond geurbelasting van 10 OU/m³ met een hinderpercentage van 20% overeenkomend met een matig woon- en leefklimaat past beter bij het buitengebied vanwege de andere functies naast de veehouderij die daar ook een plek moeten hebben. Dit is in het belang van een vitaal buitengebied waar meerdere functies naast elkaar moeten kunnen bestaan, waar alternatieve functies moeten worden gevonden voor vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen en waar nieuwe woonbestemmingen een redelijke bescherming tegen geur verdienen.

- De norm 10 OU/m³ is in overeenstemming met het gegeven dat het maximaal aanvaardbare geurhinderpercentage in het buitengebied 20% bedraagt. Dit resulteert in een matig woon- en leefklimaat. De GGD acht in haar advisering over vergunningen en ruimtelijke ontwikkelingen hogere geurhinderpercentages dan 20% onacceptabel.
- Recent landelijk onderzoek (GGD en IRAS 2014) naar de relatie geurbelasting en geurhinder heeft uitgewezen dat de relatie op een lager niveau ligt dan tot nu toe werd verondersteld op grond van de handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij. Dus, bij lagere belasting treedt (veel) meer hinder op dan tot nu toe werd aangenomen.

Bovendien heeft de LLTB in de brochure van 21 juli 2017 (LLTB zet in op extra reductie uitstoot veehouderijen) als geurambitie voor 2030 vermeld: de voorgrondbelasting in het buitengebied is maximaal 10 OU/m³.

Tenslotte staat in het huidige coalitieakkoord vermeld: De geurkwaliteit in het buitengebied zal worden verbeterd. Verbetering heeft via besluitvorming over de Verordening geurhinder en veehouderij plaatsgevonden. Door verhoging van de voorgrondnorm zou dit effect weer teniet worden gedaan.

Voorstel

Voorgesteld wordt geen gebieden aan te wijzen binnen het grondgebied van Leudal, waar de geurnorm goed onderbouwd kan toenemen tot 14 OU/m³. De redenen hiervoor zijn:

1. Het toepassen van een afwijkende geurnorm voor deelgebieden in Leudal is niet te motiveren. Volgens de Wet geurhinder en veehouderij moet de normstelling passen bij de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in een gebied. Er is binnen Leudal geen basis om gebieden aan te wijzen met een soepele geurnorm.
2. Na het toepassen van de beperkingen en beschermingszones/afstanden blijft slechts een zeer beperkt areaal over om eventueel als gebied in te zetten met een hogere geurnorm. De aard van deze gebieden is niet wezenlijk anders dan de rest van het buitengebied. Ook hier geldt weer dat een afwijkende geurnorm niet te motiveren is op basis van de Wet geurhinder en veehouderij.
3. In de vastgestelde verordening geurhinder en veehouderij is via de bijbehorende gebiedsvisie uitgebreid gemotiveerd waarom een uniforme geurnorm van 10 OU/m³ in het buitengebied gerechtvaardigd is. Hogere geurnormen zijn in strijd met deze uitgangspunten, met het huidige coalitieakkoord (de geurkwaliteit in het buitengebied zal worden verbeterd) en met de geurambitie van de LLTB voor 2030 (voorgrondbelasting 10 OU/m³ in het buitengebied).